

IN MEMORIAM TIEMO OOSTENBRINK

Kees Flinterman *

DOI | 10.54195/NTM.19349

Op 28 maart 2024 overleed Tiemo Oostenbrink, 72 jaar oud, na een leven dat was gewijd aan een grote inzet voor de bevordering en bescherming van de rechten van de mens. Hij studeerde rechten in Leiden, schreef zijn afstudeerscriptie over Hervormingen van de Verenigde Naties in de Sociale Sector bij professor Peter Kooijmans, zelf een groot voorvechter van de rechten van de mens. Van 1982-1992 werkte hij bij Amnesty International, waarvan één jaar op het hoofdkantoor in Londen. Binnen Amnesty International Nederland was hij onder meer verantwoordelijk voor de beïnvloeding van politieke instellingen, zoals de Tweede Kamer en het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Gedurende zijn tijd bij Amnesty was Tiemo ook actief lid van de NJCM-werkgroep ‘Mensenrechten en Buitenlands Beleid’. Met zijn toen al ruime ervaring wist hij de werkgroep van al te drieste plannen te weerhouden, of soms juist tot extra spoed aan te zetten als de tijd rijp was voor een NJCM-commentaar.

Daarmee was Tiemo Oostenbrink een bij uitstek geschikte kandidaat voor de post van secretaris van de Adviescommissie Mensenrechten en Buitenlands Beleid (ACM) die in 1992 vacant kwam. Op 1 september 1992 werd hij benoemd in deze functie die hij vijftien jaar lang tot 1 september 2007 zou bekleden, derhalve ook nadat de ACM was omgevormd tot de Commissie Mensenrechten van de Adviesraad Internationale Vraagstukken (AIV), die in 1997 werd opgericht. Vanaf 1 september 2007 tot aan zijn pensionering in 2017, was Tiemo Oostenbrink secretaris van de AIV als geheel.

Een professioneel leven dat zich voor een groot deel in het vooronder, in de machinekamer van de advisering en beïnvloeding van de regering, in het bijzonder ook het Ministerie van Buitenlandse Zaken heeft afgespeeld: weinig tot niet zichtbaar naar buiten, maar ook van cruciaal belang voor de totstandkoming van beleidsadviezen die er iets toe doen, die inhoudelijk en bestuurlijk kwaliteit hebben. Tiemo Oostenbrink’s rol is in dat opzicht van onschatbare waarde geweest. Zelf heb ik dat direct mogen ervaren in de tijd dat ik de ACM en later de Commissie Mensenrechten van de AIV voorzat. De kracht van Tiemo lag en ligt, zo schreef ik eens, in zijn grote redactionele eigenschappen: door anderen voorbereide teksten wist hij te herscheppen tot vloeiende, samenhangende analyses en betogen, leidend tot weloverwogen beleidsadviezen. Mijn opvolger, Willem van Genugten, roemde Tiemo als de man die erop toezag dat er consistent werd geadviseerd en als de eindpolijster.

Gedurende zijn ACM en AIV-tijd is Tiemo betrokken geweest bij de totstandkoming van 25 volledige adviezen, negen briefadviezen en nam hij als secretaris deel aan meer dan driehonderd vergaderingen. Bij zijn afscheid van de AIV in 2017 kreeg hij zelf een advies aangeboden

* Prof. Dr. C. Flinterman is Emeritus hoogleraar Rechten van de mens van de Universiteit Utrecht en Maastricht University.

(advies no 106a december 2017) met als titel *De Toekomst van de AIV na de Texit. Reflecties op Twintig Jaar Schurend en Innovatief Adviseren*. Een groot aantal leden van de AIV, inclusief de voorzitters (Frits Korthals Altes en Jaap de Hoop Scheffer), leden en voormalige leden van de commissies van de AIV (Ontwikkelingssamenwerking, Vrede en Veiligheid, Europa en Mensenrechten) heeft daaraan een bijdrage geleverd. Dit advies moet Tiemo, in al zijn bescheidenheid goed gedaan hebben. Alom werd zijn manier van werken geprezen. Zo schreef Ernst Hirsch Ballin, destijds voorzitter van de AIV Commissie Mensenrechten, dat Tiemo professioneel genoeg was om nooit een poging te doen de leden van de AIV te overstemmen, maar idealist genoeg om toch zijn inzichten kenbaar te maken, te weten dat het bij buitenlands beleid niet alleen gaat om het verdedigen van eigen belangen, maar ook om het toerusten van mensen om aan hun recht te komen en zo een duurzame vrede te bewerkstelligen. Mensenrechten gaan om het beschermen van kwetsbare mensen.

Een vroege strijder voor de rechten van de mens is niet meer onder ons. We zullen Tiemo Oostenbrink blijvend herinneren als een man op wie altijd een beroep kon worden gedaan. Een man met grote inhoudelijke kennis en een stimulerende, sympathieke en open manier van samenwerken. Een man met humor, een vriend en een man die door zijn rol als secretaris van de ACM en de AIV er mede toe heeft bijgedragen dat de beleidsvoornemens die in de regeringsnota De Rechten van de Mens in het Buitenlands Beleid van 1979 zijn neergelegd, ook anno 2024 niets van hun relevantie hebben verloren.